

Arkivsak : 200405560
Arkivkode : E: X05
Saksbeh. : Rune Moen

Behandles av utvalg: Utvalg for helse- og sosialtjenester	Møtedato 08.11.2005	Utvalgssaksnr. 16/05
--	-------------------------------	--------------------------------

HØRINGSUTTALELSE:

NY LOV OM ARBEIDS- OG VELFERDSFORVALTNINGEN OG TILPASNINGER I VISSE ANDRE LOVER

Hva saken gjelder

Arbeids- og sosialdepartementet sendte den 08.08.2005 utredningen "Forslag til ny lov om arbeids- og velferdsforvaltningen og tilpasninger i visse andre lover" på høring.

Høringsfristen er 14 .november 2005. *Forslag til ny lov om arbeids- og velferdsforvaltningen følger saken som uttrykt vedlegg.*

Forslaget innebærer at:

- Dagens trygdeetat og a-etat avvikles og erstattes av en ny arbeids- og velferdsetat.
- Det etableres en førstelinjetjeneste, et arbeids- og velferdskontor i hver kommune, basert på et forpliktende samarbeid mellom stat og kommune (sosialtjenesten).
- Dagens ansvarsdeling mellom stat og kommune opprettholdes.

Lovendring er nødvendig for å etablere og regulere den nye statsetaten, samt gi et rettslig rammeverk for det lokale samarbeidet mellom statsetaten og kommunene. Departementet legger i denne utredningen frem forslag til de lovendringer som er nødvendige for å gjennomføre organisasjonsreformen.

Hovedmål for reformen er:

- Å få flere i arbeid og færre på stønad
- Forenkle for brukerne og tilpasse til brukernes behov
- Få en helhetlig og effektiv arbeids- og velferdsforvaltning

Det nye arbeids- og velferdskontoret, skal være brukernes kontaktsted for hele tjenestespekteret i dagens tredelte forvaltning. Førstelinjetjenesten sitt forpliktende samarbeid skal nedfelles i lokale samarbeidsavtaler mellom stat og kommune. Et minimumskrav til samarbeidsavtaler og samlokalisering gjøres obligatorisk gjennom en lovmessig forankring. Forøvrig gis det stor frihet til organisering av tjenestene for å sikre høy formåls effektivitet og mulighet for tilpasning til lokale forhold.

Omfanget av organisatoriske bestemmelser i lov og forskrift for den nye arbeids- og velferdsforvaltningen begrenses til et nødvendig minimum. Lovforslaget stiller som minimumsløsning for kommunens del at førstelinjetjenesten omfatter økonomisk sosialhjelp/ytelser etter sosialtjenesteloven kap.5. Det åpnes for at ytterligere kommunale oppgaver legges til arbeids- og velferdsforvaltningen. Dette vil bero på den lokale samarbeidsavtalen.

Innenfor rammer trukket opp av departementet kan den lokale samarbeidsavtalen inneholde bestemmelser for stat og kommune om å utføre oppgaver på hverandres myndighetsområde.

I utkast til ny lov om arbeids- og velferdsforvaltningen foreslås lovhjemmel for interkommunalt samarbeid om myndighetsoppgaver etter sosialtjenesteloven. Videre foreslås lovhjemlet oppgavedifferensiering, slik at det skal være mulig å gi større kommuner ansvar for arbeidsmarkedstiltak til personer som har ytelse fra kommunen som hovedinntektskilde.

Kommer ikke partene til enighet når det gjelder samarbeid og oppgavedeling for det lokale arbeids- og velferdskontoret, fastsettes ifølge lovforslaget bestemmelser om arbeids- og velferdskontoret av departementet. Da blir lovforslagets minimumsløsning gjort gjeldende, siden departementet ikke kan forplikte partene til å inngå avtale utover dette.

Høringsuttalelse

Sandnes kommune støtter reformens siktemål om en mer brukervennlig, samordnet og effektiv velferdsforvaltning. Sandnes kommune ønsker forøvrig å bemerke:

Formålsparagrafen

I formålsparagrafen presiseres at reformens hovedmål er: ”å flere i arbeid og aktivitet og færre på stønad, gjøre det enklere å tilpasse forvaltningen til brukernes behov og skape en helhetlig og effektiv arbeids- og velferdsforvaltning”. Sandnes kommune mener det er viktige prinsipper som her fremmes, samtidig som lovforslaget må gjenspeile at ikke alle brukergruppene er aktuelle for arbeid, i hvert fall ikke i overskuelig fremtid. F.eks. kan dette gjelde mottakere av langvarige trygdeytelser og for enkelte mottakere av sosiale tjenester. Sandnes kommune mener det er viktig at lovforslaget tydelig gir uttrykk for formål utover oppgaver i forhold til å få bruker i arbeid eller tilsvarende, noe som også vil bidra til en tydeliggjøring av sammenhengen mellom ulike kommunale tjenester. Sandnes kommune foreslår derfor at det i formålsparagrafen presiseres at brukerne skal møtes med helhetlige og samordnede tjenester. Formålsparagrafen kan da formuleres slik:

”Formålet med loven er å legge til rette for en effektiv arbeids- og velferdsforvaltning, som sikrer helhetlige og samordnede tjenester tilpasset den enkeltes behov, og som kan møte det enkelte menneske med respekt, bidra til sosial trygghet og lede flere mot arbeid og aktiv virksomhet.”

Definisjoner

For å sikre ovennevnte hensyn ser Sandnes kommune behov for en avklaring i loven av sentrale begreper som blir anvendt, f.eks. ”velferd” og ”aktiv virksomhet.” Da lovforslaget er ment å omfatte mer enn kun oppgaver i forhold til å få bruker i arbeid eller tilsvarende, må dette tydeliggjøres, f.eks. gjennom en paragraf som ivaretar definisjoner av sentrale begrep.

Tvisteutvalg

Om det på tross av en klargjøring av lovforslagets minimumsløsning, skulle dukke opp tvister mellom stat og kommune om organisering og samarbeid av arbeids- og velferdskontoret, mener kommunen den beste løsningen vil være å opprette et eget tvisteutvalg for løsning av slike tvister, i stedet for at dette overlates til departementet.

Andre kommentarer

Generelt sies det forholdsvis lite om kommunens rolle, utover at det som minimum skal omfatte kommunens forvaltning av økonomisk sosialhjelp. Forslaget klargjør i liten grad hvor viktig sosialtjenesten er for reformen. Dette bør komme klarere fram for å synliggjøre forutsetningen om stat og kommune som likeverdige partnere i reformen. I kapitlet ”særlig

om kommunale tjenester” er det bl.a. tatt med at å gi opplysninger, råd og veiledning om økonomiske spørsmål og bruk av individuell plan vil klart være en del av arbeids- og velferdskontoret kjerneoppgaver. Videre sies det at kommunens egen kunnskap og kompetanse om lokalt arbeidsliv og sysselsetting må integreres i den nye etaten. Det nevnes at det er viktig å sikre at reformen ikke innebærer en fragmentert og mindre tilgjengelig tjeneste for de mest utsatte og vanskeligstilte sosialhjelpsmottakerne som f.eks. personer med rusproblemer, mennesker med sosiale og psykiske problemer, innvandrere/flyktninger og psykisk utviklingshemming.

Når det gjelder hvilke kommunale tjenester som kan legges til arbeids- og velferdskontoret, vises til momenter som tjenestens innretning mot arbeid og nærhet til sosialtjenesten. Samtidig presiseres at forvaltningen ikke må bli for altomfattende, gi nye behov for deling, slik at gevinsten ved reformen tapes. Det tas med at det er viktig å sikre samarbeidet med kommunens øvrige tjenester for å unngå nye kasteballsituasjoner.

I spørsmålene rundt hvordan en praktisk skal løse de ulike utfordringene henvises til den lokale samarbeidsavtalen mellom den enkelte kommune og staten. Samarbeidsavtalen blir særdeles viktig og da blir selvfølgelig rammene som legges gjennom lovverket avgjørende for hvilke muligheter som reelt gis.

Minimumsløsning om økonomiske ytelser blir lovfestet, samtidig som det åpnes opp for at hele dagens ansvar for den tradisjonelle sosialtjenesten kan inngå som en del av arbeids- og velferdsforvaltningen. Med de presiseringene som er gitt i fht råd/veiledning, individuell plan etc., så er det viktig å sikre at en har felles forståelse av hva som ligger inne i en slik minimumsløsning. Sosial- og helsedirektoratet har i et skriv av 29.06.05 til Arbeids- og sosialdepartementet presisert en tilnærming som inkluderer ikke bare forvaltningen, men de rettsmessige prinsippene som ligger til grunn for denne. Det vil innebære råd- og veiledningsoppgaver, midlertidig bolig og kommunale sysselsettningstiltak, og vil være i tråd med målsettingen for en ny arbeids- og velferdsforvaltning. En tilnærming som er mer hensiktsmessig en kun den forvaltningsmessige delen.

Regjeringen har lagt til grunn at staten skal bære kostnadene dersom kommunene får utgifter knyttet til flytting for å oppnå kravet til minimumsløsninger for samlokalisering. Forslaget om at staten bare vil dekke kommunenes kostnader ved minimumsløsninger er et signal om at staten bare ønsker minimumsløsninger, og ikke mer omfattende løsninger som kanskje vil være bedre for brukerne. Kommunene har som kjent hatt stram økonomi over år og med dette utgangspunktet spør om kommunene vil ha noen realistisk mulighet til å inngå avtaler utover minimumsløsningen.

Kommunene vil få nye utfordringer i å finne gode løsninger for samhandling med de tjenestene som ikke blir en del av, men grenser opp til det nye arbeids- og velferdskontoret.

Forslag til

VEDTAK:

Utvalg for helse- og sosialtjenester gir sin tilslutning til det fremlagte forslag til
høringsuttalelse

RÅDMANNEN I SANDNES, 24.10.2005

Elin Selvikvåg
kommunalsjef

Rune Moen
sosialsjef

Vedlegg: Deler av Arbeids- og sosialdepartementets høringsnotat av august 2005

Utrykt vedlegg: Forslag til ny lov om arbeids- og velferdsforvaltningen

Høringsnotat om forslag til ny lov om arbeids- og velferdsforvaltningen og tilpasninger i visse andre lover

Arbeids- og sosialdepartementet
August 2005

***I vedlegget er bare høringsnotatets innledning og sammendrag tatt inn.
Fullversjon av høringsnotatet finnes på internett:
http://www.dep.no/filarkiv/254131/horingsnotat_lov.doc***

1. Innledning og sammendrag

Regjeringen la i St.prp. nr. 46 (2004-2005) fram forslag til en ny arbeids- og velferdsforvaltning. Stortinget ga sin tilslutning til regjeringens forslag ved behandlingen 31. mai 2005. Et hovedmål for organisasjonsreformen er at flere skal tilbakeføres til arbeid eller aktiv virksomhet slik at færre har trygd eller stønad som hovedkilde til forsørgelse. Videre tar reformen sikte på en mer brukervennlig, samordnet og effektiv velferdsforvaltning. Det statlige ansvaret, som i dag er delt på to etater - Aetat og trygdeetaten - samles i én ny etat; arbeids- og velferdsetaten. Det skal etableres en førstelinjetjeneste med et arbeids- og velferds kontor i hver kommune. Kontoret skal være det samlende kontaktstedet for hele tjenestespekteret i dagens tredelte forvaltning slik at borgerne får ett sted å henvende seg. Førstelinjetjenesten skal baseres på et forpliktende samarbeid mellom stat og kommune nedfelt i lokale samarbeidsavtaler. Samarbeidsavtaler og samlokalisering skal ha en lovmessig forankring. Kommunene skal fortsatt ha en sentral rolle i arbeids- og velferdspolitikken og beholder sitt ansvar for oppgaver etter lov om sosiale tjenester.

Kommuner og statsetat skal etter reformen ha stor frihet til å organisere tjenestene for å sikre høy formålseffektivitet, og mulighet for tilpasning til lokale forhold. I overensstemmelse med dette legges det opp til at omfanget av organisatoriske bestemmelser i lov og forskrift for den nye arbeids- og velferdsforvaltningen begrenses til et nødvendig minimum.

Lovendring er nødvendig for å etablere den nye statsetaten og gi organisatoriske bestemmelser for denne, samt å gi et rettslig rammeverk for det lokale samarbeidet mellom statsetaten og kommunene. Sysselsettingsloven, folketrygdloven og sosialtjenesteloven varierer med hensyn til hvor detaljerte bestemmelser de gir om tjenestenes organisering og hvordan saker skal behandles. Aetat har i dag frihet til å organisere seg selv ut fra brukernes behov og tilgjengelige administrative ressurser. Stortinget sluttet seg til dette prinsippet senest ved behandling av ny arbeidsmarkedslov. Folketrygdloven kapittel 20 har bestemmelser om at det skal være et trygdekontor i hver kommune, et fylkestyrgdekontor og en hjelpemiddelcentral i hvert fylke, og at folketrygden sentralt skal administreres av Rikstrygdeverket. Sosialtjenesteloven gir kommunene ansvar for de oppgaver som ikke er lagt til staten og har bestemmelser bl.a. om oppholdskommunens ansvar for å yte tjenester etter loven til alle som oppholder seg i kommunen. Kommunens organisering av sosialtjenesten skjer stort sett etter reglene i kommuneloven.

Det er også behov for lovendring for å legge bedre til rette for effektivt samarbeid og ivaretagelse av personvern og taushetsplikt.

Arbeids- og sosialdepartementet legger i dette høringsnotatet fram forslag til de lovendringer som er nødvendige for å gjennomføre organisasjonsendringene. Forslaget omfatter de lovregler som må til for å etablere en ny statlig etat. Det foreslås også lovgrunnlag for etablering av en felles førstelinjetjeneste i samarbeid mellom stat og kommune, inklusive bestemmelser som sikrer at personvern kan ivaretas i et tett samarbeid mellom stat og kommune om og med felles brukere.

Departementet finner det mest hensiktsmessig å utforme bestemmelsene i en egen lov om arbeids- og velferdsforvaltningen med organisatoriske regler for den nye statlige etaten til erstatning for bestemmelsene om organisering i folketrygdloven og arbeidsmarkedsloven. I tillegg foreslår departementet at grunnlaget for utformingen av en felles førstelinjetjeneste i samarbeid mellom stat og kommune forankres i den nye loven. I tråd med det regjeringen legger opp til, er omfanget av organisatoriske lovbestemmelser begrenset til et nødvendig minimum.

Departementet foreslår videre at regelverket om taushetsplikt og opplysningsplikt som skal gjelde for den nye arbeids- og velferdsforvaltningen samles i loven om arbeids- og velferdsforvaltningen. Dette gjelder også bestemmelser om brukermedvirkning, individuell plan og behovsvurdering samt bestemmelser om partsstilling og beredskapsbestemmelser. Klage- og ankebestemmelser foreslås beholdt i arbeidsmarkedsloven og folketrygdloven, men tilpasses den nye statsetaten.